

Chambre des Représentants

SESSION 1985-1986

13 JUIN 1986

PROPOSITION DE LOI

instituant la fonction d'expert communal en matières archivistiques et culturelles dans les petites communes et les communes moyennes

(Déposée par MM. F. Vansteenkiste et de Beul)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi s'inscrit dans le prolongement de la proposition de loi abrogeant la loi du 24 juin 1955 relative aux archives et organisant les archives de Belgique, qui a été déposée par les mêmes auteurs.

La loi de 1955 relative aux archives oblige les communes à conserver leurs archives et à les rendre accessibles en organisant leur classement et leur inventaire. Ces tâches s'effectuent généralement dans des conditions pour le moins invraisemblables.

Les anciennes maisons communales délaissées par suite des fusions de communes pourraient trouver une nouvelle affectation utile.

Il existe par ailleurs — également à la suite des fusions — un excédent de personnel communal, de sorte qu'un réajustement du cadre s'impose.

Il suffirait pour ce faire d'adapter le statut du personnel communal lors du départ à la retraite d'un agent excédentaire. L'engagement d'un expert communal en matières archivistiques et culturelles à l'occasion d'un départ naturel constituerait pour la commune concernée une opération blanche.

Il existe dans de nombreuses communes des cercles d'histoire locale, qui sont généralement nés de l'intérêt de quelques habitants pour le passé de leur région.

La recherche généalogique est également très en vogue auprès du grand public. Les demandes d'information ainsi que les nombreuses visites de personnes intéressées entraînent dans de nombreuses communes un important surcroît

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1985-1986

13 JUNI 1986

WETSVOORSTEL

tot instelling van de functie van « gemeentelijke consulent voor archivalische en culturele zaken » in kleine en middelgrote gemeenten

(Ingediend door de heren F. Vansteenkiste en De Beul)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel sluit aan bij wetsvoorstel tot opheffing van de archiefwet van 24 juni 1955 en houdende de organisatie van het Belgische archiefwezen van de hand van dezelfde auteurs.

Door de archiefwet van 1955 zijn de gemeenten verplicht hun archieven te bewaren en toegankelijk te houden door ordening en inventarisatie. Dit gebeurt meestal in alles behalve plausibele omstandigheden.

De fusies van de gemeenten hebben tot gevolg gehad dat de vroegere gemeentehuizen leeg staan en bijgevolg voor andere zinvolle activiteiten kunnen gebruikt worden.

Bovendien is door de fusie van de gemeenten een overbezetting aan gemeentelijk personeel ontstaan. Een herschikking van het kader dringt zich dan ook op.

Een eenvoudige aanpassing van het gemeentelijk personeelsstatuut n.a.v. de pensionering van één van de overtollige ambtenaren, volstaat daartoe. Het in dienst nemen van een « gemeentelijke consulent voor archivalische en culturele zaken », naar aanleiding van de natuurlijke afvloeiing van gemeentelijk personeel, is voor de gemeentelijke begroting dan ook een nuloperatie.

In veel gemeenten bestaat een heemkundige kring, doorgaans gegroeid uit de belangstelling van enkele inwoners voor het verleden van de eigen leefomgeving.

Ook genealogisch onderzoek is bij het grote publiek « in ». De aanvragen om informatie en de veelvuldige bezoeken van geïnteresseerden zorgen in tal van gemeenten voor een extra belasting voor de diensten van de burger-

de travail pour les services de l'état civil. Il est souvent difficile au personnel communal d'apporter toute l'aide nécessaire aux intéressés.

En ce qui concerne l'infrastructure, la présente proposition de loi tend à revaloriser les anciennes maisons communales et à exploiter utilement l'espace disponible.

En dehors des activités socio-culturelles, les anciennes maisons communales pourraient accueillir par exemple les archives communales, les collections des cercles d'histoire locale, un musée...

L'expert communal en matières archivistiques et culturelles pourrait assumer diverses activités: outre le classement et l'inventaire, il pourrait se charger de la publication des inventaires, du microfilmage des documents importants, de l'organisation d'expositions et de conférences, de la rédaction et du secrétariat de la revue d'histoire locale, de l'encadrement et de la formation des généalogistes, chercheurs et historiens locaux. Il pourrait en outre s'occuper activement de la politique culturelle de la commune, et en particulier de l'art local, du patrimoine culturel local et, éventuellement, du tourisme local.

En résumé, la mission culturelle de l'expert communal en matières archivistiques et culturelles consisterait à préserver, à perpétuer et à valoriser la spécificité de la commune.

La crise économique, mais aussi de civilisation, que traverse aujourd'hui le monde occidental se traduit par la progression du chômage, la pénurie de moyens financiers, un besoin croissant de culture et l'abandon du patrimoine historique.

En instituant la fonction d'expert communal en matières archivistiques et culturelles dans les petites communes et les communes moyennes, la législation offrira des débouchés à des centaines d'historiens sans emploi.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

Les petites communes et les communes moyennes peuvent engager un expert en matières archivistiques et culturelles.

Art. 2

L'expert communal en matières archivistiques et culturelles doit être porteur du diplôme de licencié en philosophie et lettres, groupe histoire contemporaine, délivré par une université belge.

Art. 3

L'engagement coïncidera avec le départ naturel du personnel communal qui n'est pas remplacé.

lijke stand. Het bieden van deskundige hulp is voor het gemeentelijk personeel dikwijls problematisch.

Dit wetsvoorstel voorziet, wat de infrastructuur betreft, in de herwaardering van de oud-gemeentehuizen, en het nuttig gebruik van de beschikbare ruimte.

Naast socio-culturele activiteiten, kan een deel van het oud-gemeentehuis voorbehouden worden voor bv. het onderbrengen van het gemeentelijk archief, van de verzamelingen van de heemkundige kring, museum...

De gemeentelijke consulent voor archivalische en culturele zaken kan een reeks opdrachten naar zich toetrekken: afgezien van het gekende klasserings- en inventariseringswerk, kan hij zich inlaten met de publikatie van inventarissen, microfilmage van belangrijke stukken, het organiseren van tentoonstellingen en voordrachten, de redactie en het secretariaat van het plaatselijke heemkundig tijdschrift, de begeleiding en vorming van genealogisten, heemkundigen en vorsers. Bovendien kan de consulent zich actief inlaten met het gemeentelijke cultuurbeleid. Hij of zij kan zich toespitsen op de lokale kunst, het lokaal cultureel patrimonium, en eventueel, daarbij aansluitend, het lokaal toerisme.

Samenvattend kan gesteld worden dat de culturele taak van de gemeentelijke consulent voor archivalische en culturele zaken erin bestaat de specifieke eigenheid van de gemeente te bewaren, over te dragen en te valoriseren.

De huidige economische en westerse beschavingscrisis vertaalt zich in toenemende werkloosheid, gebrek aan financiële middelen, groeiende culturele noden en de verwaarlozing van het historisch erfgoed.

Het creëren van het wettelijk kader tot instelling van de functie van « gemeentelijke consulent voor archivalische en culturele zaken » in kleine en middelgrote gemeenten biedt nieuwe tewerkstellingskansen voor honderden werkzoekenden historici.

F. VANSTEENKISTE
A. DE BEUL

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Elke kleine of middelgrote gemeente kan een gemeentelijke consulent voor archivalische en culturele zaken in dienst nemen.

Art. 2

De gemeentelijke consulent voor archivalische en culturele zaken dient houder te zijn van een licentiaatsdiploma Wijsbegeerte en Letteren, Groep Moderne Geschiedenis, afgeleverd door een Belgische Universiteit.

Art. 3

De aanwerving gebeurt naar aanleiding van de natuurlijke afvloeiing van gemeentelijk personeel, waarvan de functie niet aan vervanging toe is.

Art. 4

La rémunération de l'expert communal en matières archivistiques et culturelles est fixée conformément à la réglementation applicable au personnel communal ayant une qualification analogue (niveau de chef de bureau).

Art. 5

Un ou plusieurs locaux des anciennes maisons communales seront aménagés pour la conservation et la consultation des archives de la commune ainsi que pour l'installation des musées et des collections du cercle d'histoire locale.

Art. 6

La mission de l'expert communal s'exerce dans deux domaines :

a) domaine archivistique : classement et inventaire des archives communales; microfilmage des documents importants; organisation d'expositions et de conférences; rédaction et gestion de la revue du cercle d'histoire locale; accueil, encadrement et formation des généalogistes, chercheurs et historiens locaux.

b) domaine culturel : organisation et mise en œuvre de la politique culturelle locale, inventaire du patrimoine culturel de la commune (sites naturels, constructions typiques, patrimoine architectural, artistique et biographique); encadrement des organisations artistiques et culturelles locales, mise en valeur des traditions populaires et du folklore.

4 juin 1986.

Art. 4

De bezoldiging van de gemeentelijke consultant voor archivalische en culturele zaken gebeurt op basis van de geldende reglementering welke van toepassing is op het gemeentelijk personeel met een analoge kwalificatie (niveau bureauchef).

Art. 5

In de oud-gemeentehuizen worden één of meerdere lokalen uitgerust voor de bewaring en raadpleging van de eigen gemeentelijke archieven, musea en verzamelingen van de heemkundige kring.

Art. 6

De taak van de gemeentelijke consultant is tweevoudig :

a) archivalisch : het klasseren en inventariseren van het gemeentearchief; de microfilmering van belangrijke stukken, het organiseren van tentoonstellingen en voordrachten; het redigeren en beheren van het tijdschrift van de plaatselijke heemkundige kring; de opvang en de begeleiding en de vorming van genealogisten, heemkundigen en vorsers.

b) cultureel : het organiseren of begeleiden van het lokaal gemeentelijk cultuurbeleid; het inventariseren van het cultuurpatrimonium van de gemeente (natuurlandschap, typerende bouwpatronen, het bouwkundig, sociaal-kunstzinnig en biografisch erfgoed); het begeleiden van de plaatselijke kunst- en cultuurorganisaties, de volkskundige gebruiken en folklore.

4 juni 1986.

F. VANSTEENKISTE
A. DE BEUL